

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Dinsdag 9 juli 2024

Grote Zaal 20.00 uur

Beethoven Orchester Bonn

Dirk Kaftan, dirigent

Marc Bouchkov, viool

Ludwig van Beethoven 1770-1827

Ouverture 'Leonore' nr. 3 in C, op. 72b (1805-06)

Felix Mendelssohn 1809-1847

Vioolconcert in e, op. 64 (1844)

Allegro molto appassionato

Andante

Allegretto non troppo - Allegro molto vivace

PAUZE

Ludwig van Beethoven 1770-1827

Symfonie nr. 5 in c, op. 67 (1804-08)

Allegro con brio

Andante con moto

Allegro

Finale: Allegro

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Componeren, schilderen, dichten, Felix Mendelssohn kon het allemaal vanaf zijn jongste jaren. Maar een vioolconcert schrijven was toch even iets anders. Hij had wel een mooie openingsmelodie in zijn hoofd, maar daarvoor had hij alleen maar de hoogste snaar van de viool nodig. Deed hij iets fout? Mendelssohn ging te rade bij violist Ferdinand David, maar die stelde hem gerust en liet de melodie intact. Veel andere passages nam David wel op de schop en ook de solocadens is door hem geschreven. Ondertussen sleutelde Mendelssohn aan de vorm van het stuk. Hij verraste door het concert met de solist te laten beginnen in plaats van met het orkest, en door alle drie de delen zonder onderbreking in elkaar te laten overgaan. David, die de première speelde, was tevreden: 'Er was maar één goed vioolconcert, nu zijn er twee.' Mendelssohn wist meteen over welk ander concert zijn vriend het had en antwoordde: 'Ik wil niet wedijveren met Beethoven.'

Overture voor de opera *Fidelio*

Dat wilde niemand, en wat wil je ook: alleen al in de *Overture 'Leonore' nr. 3 in C*, op. 72b liet Ludwig van Beethoven zo'n geluid, zo'n kracht horen dat het iedere componist intimideerde. In de overture, een van de vier die Beethoven voor zijn enige opera *Fidelio* componeerde, hoor je een samenvatting van het verhaal: aan het begin daalt de politiek gevangene Florestan af naar zijn cel en de trompet kondigt zijn bevrijding aan. Zijn vermomde vrouw Leonore, die zich *Fidelio* noemt, bevrijdt hem uiteindelijk. De opera is geïnspireerd op de bestorming van de Bastille, het begin van de Franse Revolutie.

Muzikale revolutie

Met zijn symfonieën ontketende Beethoven ook in muzikaal opzicht een revolutie. Neem alleen al het openingsmotief van zijn *Vijfde symfonie in c*, op. 67: een herhaalde noot en dan een sprongetje naar beneden in twee, drie seconden tijd. Je kunt het nauwelijks een melodie noemen, maar het werd wél het beroemdste motief uit de muziekgeschiedenis. Het ritme ervan komt in de hele symfonie terug en leidt ons door een verbeterde strijd in de eerste drie delen van het werk. Het derde deel gaat zonder onderbreking over in het laatste: een euforische overwinningmars, compleet met piccolo, trombone en contrafagot, instrumenten die je destijds maar zelden in een orkest hoorde. Vertelt Beethoven ons hiermee dat hij zich niet liet kisten door zijn doofheid? Na het laatste deel voel je wat de beroemde dirigent Leonard Bernstein zo mooi verwoordde: 'Beethoven had the stuff from heaven, the power to make you feel at the finish: something is right with the world.'

Bart de Graaf

BIOGRAFIE

Met ongeveer één optreden per twee dagen en met Theater Bonn en de Beethovenhalle als thuisbases, is het **Beethoven Orchester Bonn** de drijvende kracht achter het muzikale leven in de Duitse stad. Opgericht in 1907 en grootgebracht door dirigenten als Richard Strauss en Max Reger boekt het orkest succes in binnen- en buitenland. Het hoge speelniveau en de belangrijke rol die het Beethoven Orchester Bonn in het maatschappelijke leven speelt, bijvoorbeeld tijdens de coronapandemie, leverden het orkest in 2021 de Europese Cultuurprijs op.

Dirk Kaftan groeide op in Duitsland en Canada. Hij begon zijn loopbaan als repetitor bij het theater in Trier en studeerde geluidstechniek aan de Hochschule für Musik Detmold. Hij werd vervolgens dirigent bij de opera in Graz en Theater Augsburg. Op zijn repertoire staan onder meer grote opera's van Wagner, zoals *Die Walküre* en *Tristan und Isolde*. Acht jaar geleden werd hij benoemd tot muzikaal leider van de stad Bonn en als zodanig is hij tevens dirigent van het Beethoven Orchester Bonn.

De Belgische **Marc Bouchkov** komt uit een familie van violisten en behaalde, net als zijn vader en grootmoeder, de finale van de Koningin Elisabethwedstrijd. Bouchkov studeerde in Lyon, Parijs en Hamburg en trad wereldwijd op met de grootste orkesten en dirigenten. Zo voerde hij in La Scala te Milaan het *Vioolconcert* van Korngold uit met het Orchestra Filarmonica della Scala en dirigent Lorenzo Viotti. Ook trad hij op met het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van wijlen Mariss Jansons.

SUMMARY

Felix Mendelssohn was a genuine wonderkind: from a young age, he wrote music without any apparent effort. But he thought long and hard before attempting his *Violin Concerto in E minor*, op. 64. Because how can the solo violinist remain audible above all the other violins in the orchestra? Mendelssohn was a pianist, so he turned to the legendary violinist Ferdinand David for advice. Their collaboration resulted in one of the most beloved violin concertos ever. Strikingly, Mendelssohn has the soloist enter immediately in this concerto, and he could hardly wait to jot down the unforgettable melody that had been haunting him for weeks.

Ludwig van Beethoven, on the other hand, didn't need a beautiful melody to open his *Fifth Symphony in C minor*, op. 67. The piece starts with what can hardly be called a melody: a repeated note followed by a descending leap. This motif only lasts two or three seconds, but it soon became the most recognizable theme in the history of music. The opening rhythm runs throughout the symphony and takes listeners from a fierce battle in the first three movements to a stunning victory in the fourth. Was Beethoven trying to tell us that his deafness would not defeat him? Beethoven's *'Leonore' Overture no. 3 in C major*, op. 72b, from his only opera, *Fidelio*, is another piece that maps the journey from conflict to triumph.

Translation: Eileen Stevens

EN VERDER...

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

wo 24/07

20.00 uur
Grote Zaal

Tsjaikovski's Symfonie nr. 5 en Behzod Abduraimov met Rachmaninoff
'Abduraimov kan alles', schreef *NRC* over het droomdebuut van deze Oezbeekse pianovirtuoos in Het Concertgebouw in 2017. Hij soleert in het grootse *Derde pianoconcert* van Rachmaninoff. Daarnaast speelt het Belgian National Orchestra onder leiding van Antony Hermus Tsjaikovski's aangrijpende *Vijfde symfonie*.

